

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

53-2

BRNO 2012

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 53
Volume 53

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Alice Del Maschio
Software Software	Adobe InDesign CS5
Fotografie na obálce Cover Photography	Mikulčice-Valy. Věderko nalezené v jednom z říčních ramen (viz obr. 5. na str. 28)
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Královopolská 147 612 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2012

Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neinpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2012 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

ho Žižkova náměstí – dřívější Selské ulice, kterýžto název je považován za jedno z vodítek při lokalizaci někdejších Prostějovic, jež splynuly s pozdější německou kolonizační osadou (Grůzová 2000, 53). Charakter hospodářského zázemí si místo podrželo až do sklonku 15. století, o čemž svědčí materiál vyzvednutý z mělkých kanálů, odvádějících dešťovou a splaškovou vodu, ale také báze kůlových jamek, běžících sice cikcakovitě, ale v řadě, od západu k východu a dělicích zkoumanou plochu na dvě části. Teprve na přelomu 15. a 16. století je patrná změna charakteru osídlení, které i v těchto dříve jen sporadicky využívaných místech nabývá městského charakteru. Není pochyb o tom, že souvisí s usazováním Židů, vyhnaných roku 1454 z Olomouce (viz např. Dokoupilová 1995), po obvodě původní historické zástavby.

Na osteologickém materiálu vyzvednutém z objektů, zejména však z jámek, je patrná náhlá změna jídelníčku, rovněž signalizující příchod nových osadníků.

Bohužel nebylo možné prozkoumat řadu jámek z přelomu 15. a 16. století, jež se nacházely podél památkově chráněné kamenné zdi, uzavírající plochu výzkumu od západu. Po snížení terénu na úroveň založení stavby hrozilo její zřícení. Zeď byla neprodleně fixována betonovým fundamentem, který překryl nedotčené objekty a stal se součástí základů stavby.

Miroslav Šmíd

Literatura

Dokoupilová, M. 1995: Prostějovské Židovské uličky. *Štafeta* 26, 36–38.

Grůzová, L. 2000: Město ve svých začátcích. In: *Prostějov, dějiny města 1/1*. Prostějov: Město Prostějov, 50–82.

Resumé

Prostějov (Bez. Prostějov), Koželuhova Straße, Parzellennr. 126/3, 126/4. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

PŘEROV (OKR. PŘEROV)

Ul. Havlíčkova, parc. č. 832 – pivovar. Novověk. Město. Záchranný výzkum.

V souvislosti se stavebními pracemi v rámci investiční akce výstavby nové haly stáčíren a skladu pivovaru Zubr, a. s., byl v měsících březnu a dubnu 2010 proveden archeologický dohled zemních prací předmětné stavby, který uskutečnili pracovníci Archaia Olomouc, o. p. s. Archeologický dohled probíhal postupně v součinnosti s průběhem zemních prací souvisejících s realizací objektu haly stáčíren a skladu pivovaru Zubr, a. s., ve dvorním traktu areálu pivovaru na parc. č. 832. Stavba je situována na levém břehu řeky Bečvy v uliční linii ul. Havlíčkovy.

Západní výkop základového pasu stáčírny a skladu zachytil linii masivního základu z neřádkovaného travertinu zapaštěného do jílovité podložní vrstvy v zaměřené úrovni 208,95 m n. m. Charakter vrstev nacházejících se nad jílovitým podložím jihozápadně od travertinového základu odpovídá požáru a destrukci nadzemní části objektu. Následně byla provedena terénní nivelace prostoru. Z vyrovnávací vrstvy bylo odebráno menší množství zlomků keramiky z 19. a 20. století. Svrchní úpravu tvoří zpevněná plocha z asfaltbetonu. Situace zdokumentována severovýchodně od travertinového základu nad jílovitým podložím, s mělce zahloubenými kůlovými jámami, s největší pravděpodobností potvrzuje existenci průmyslové pece. Destrukce tohoto objektu je kryta stavební vyrovnávkou a asfaltbetonovou deskou.

Z nálezové situace a vyzkoumaného materiálu lze, s ohledem na písemné zprávy a dobové mapové podklady, soudit, že se jedná o výsek základů chladiče piva

Obr. 61. Prostějov – zámek. Pohled na nádvoří s patkami arkád.
Abb. 61. Prostějov – Schloß. Der Gesamtblick auf den Schloßhof mit den Arkadensockeln.

akciového pivovaru založeného roku 1872 (Bayer 1904). V mapě stabilního katastru je předmětný prostor charakterizován jako zelená plocha (zahrady) a směrová linie travertinových základů odpovídá novějším mapovým zakreslením zachycujícím větší stavbu situovanou v pivovarském dvoře.

Výkop kanalizační přípojky, vedený středem staveniště kolmo k ulici Havlíčkově, odkryl souvrství šterkopiskových náplav nasedajících na jílovité podloží. Na bázi těchto vrstev byly zachyceny splavené ojedinělé zlomky pozdně středověké keramiky. V minulosti zaplavovaný terén byl v průběhu 19. a 20. století upravován za účelem ochrany před hrozícími povodněmi z řeky Bečvy.

Zdeněk Schenk, Jan Mikulík

Literatura

Bayer, F. 1904: *Bayerův ilustrovaný průvodce Přerovem a nejnovější adresář, ročník 1.* Hranice.

Resumé

Přerov (Bez. Přerov), Havlíčkova StraÙe, Parzellennr. 832 – Brauerei. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

PŘEROV (K. Ú. POPOVICE, OKR. PŘEROV)

Parc. č. 25/1. Středohradištní období. Sídliště. Záchranný výzkum.

V souvislosti se stavebními pracemi v rámci investiční akce „Stavební úprava zásobovacího řadu DN 400 VDJ Čekyně – Osmek – Michalov“ na katastrálním území Čekyně, Předmostí, Popovic a Přerova byl v měsících dubnu až září 2009 proveden záchranný archeologický výzkum formou dohledu nad výkopovými pracemi, který uskutečnila společnost Archaia Olomouc, o. p. s.

V úseku vedení trasy vodovodu, vymezeném zahrada-mi rodinných domků jižně pod ulicí Popovickou a vedením tratě ČSD Přerov – Lipník nad Bečvou, na k. ú. Popovice, byly na parcele č. 25/1 zdokumentovány profily P1–P3. Dokumentace profilů byla volena v místech, kde nový výkop zásobovacího řadu přesáhl linii původního výkopu a odkryl neporušené souvrství. Stratigrafie vrstev v celé šířce parcely č. 25/1 vykazuje shodné složení. Intaktní geologické podloží tvořila spraš s větším výskytem vápnných konkréci. Hladina podloží se pohybovala v úrovni nadmořských výšek 216,10–215,80 m.

Z kulturní vrstvy zachycené na profilu P1 s. j. 1104 dokumentované při západním okraji parcely č. 25/1 a na profilu P2 s. j. 2101 situovaném ve střední části pozemku, byl vyvzorkován menší soubor fragmentů keramiky, rámcově datovatelný do mladší doby bronzové.

V rámci profilu P3 situovaném při východním okraji předmětného pozemku se podařilo zachytit kulturní vrstvu a porušenou zahloubenou sídlištní jámu raně středověkého stáří. Dno objektu bylo mělce zapuštěno do podložní vrstvy v úrovni 215,88 m n. m. Prostřednictvím vzorkování zásypu objektu a dále povrchovým sběrem na výkopcích zeminy bylo získáno větší množství zlomků hrncovitých nádob datujících objekt do střední doby hradištní. Ve výzdobě převažuje užití obvodových svazků rýh a vlnic, barva výpalu se pohybovala od tmavě hnědošedé až po světle hnědou. Kromě keramiky byl získán soubor zvířecích kostí a větší množství přepálených kamenů střední velikosti, které pocházejí pravděpodobně z porušené konstrukce otopného zařízení, stejně tak drobné uhlíky.

Nový doklad sídlištních aktivit z 9. století doplňuje výsledky předchozích povrchových průzkumů realizovaných Z. Schenkem na katastru Popovic a dále rozšiřuje počet sídlištních lokalit z doby hradištní v rámci raně středověké sídelní aglomerace na území Přerova a Předmostí.

Zdeněk Schenk, Jan Mikulík

Resumé

Přerov (Kataster Popovice, Bez. Přerov), Parz. Nr. 25/1. Burgwallzeit. Siedlung. Rettungsgrabung, Geländebegehung.

RÁJEC (K. Ú. RÁJEC U ZÁBŘEHA, OKR. ŠUMPERK)

Parc. č. 156 – zvonice. Novověk. Záchranný výzkum.

V souvislosti s údržovacími pracemi na budově zvonice v obci Rájec byl v listopadu 2011 proveden archeologický dohled zemních prací předmětné stavby, který uskutečnili pracovníci Archaia Olomouc, o. p. s. Archeologický dohled probíhal v součinnosti s průběhem zemních prací při odvlhčení objektu zvonice. Ve vykopaných rýhách byl zdokumentován kamenný základ zvonice nepravděelné vazby z lomového kamene. Z kulturní vrstvy byl získán stře-pový keramický materiál, dokládající terénní úpravu povrchu v nejbližším okolí zvonice z doby její výstavby, tedy z 2. poloviny 19. století. Rájecká zvonice představuje patrovou cihlovou stavbu, vystavěnou po roce 1864, po ničivém požáru obce.

Tomáš Zeman

Resumé

Rájec (Bez. Šumperk), Parzellennr. 156 – Glockenturm. Neuzeit. Rettungsgrabung.